

Title:

Zafranović, Lordan

Person type:

Osoba

History:

Lordan Zafranović (11.02.1944.), hrvatski filmski redatelj i scenarist. Diplomirao je na Visokoj pedagoškoj akademiji u Splitu te 1971. filmsku i TV režiju u Pragu. Filmsku karijeru započeo je nizom zapaženih kratkometražnih filmova realiziranih 1961–65. u Kino klubu Split (Nedjelja, Dnevnik, Dah, Portreti / U prolazu), stekavši 1966. zvanje majstora amaterskog filma. U profesionalnoj kinematografiji djeluje od 1965. godine. Asistent je režije Vatroslavu Mimici u filmu Kaja, ubit ću te! (1967.), nastupivši i u sporednoj ulozi u njegovu filmu Prometej s otoka Viševice (1964.). Režirajući isprva u nezavisnoj produkciji zagrebačkoga Filmskog autorskog studija (FAS), Adria filma i Zagreb filma te beogradskoga Dunav filma, u toj mu se etapi karijere ističu igrani dugometražni prvijenac Nedjelja (1969.) te nagrađivani srednjometražni igrani filmovi Poslije podne (Puška) (1968.), Ave Marija (Moje prvo pijanstvo) (1971.) i Valcer (Moj prvi ples) (1971.), u kojima zaokružuje kinoklupsku, avangardnu poetiku svojih ranih filmova. U prijelaznoj fazi 1970-ih režira raznorodne filmove – srednjometražne igrane Mora (1971.) i Gosti i radnici (1977.), TV filmove Predgrađe (Ibisa) (1971.) i Ubistvo u noćnom vozu (1973.), omnibus-film Kronika jednog zločina (1973.), nastao spajanjem njegovih triju kratkometražnih filmova, dokumentarne Antika (1972.), ZAVNOH (1973.), Rad zida grad (1974.) i dr. Dugometražnim igranim filmom Muke po Mati (1975., nagrada kritičara na festivalu u Puli) označio je prijelaz prema zrelijoj etapi u kojoj slijedi kasnomodernistički obrazac europskoga art-filma, zadržavši poriv za provokacijom građanske sredine. Ti se igrani filmovi obično dijele u dvije trilogije: političkopovijesnoj pripadaju Okupacija u 26 slika (1978., Velika zlatna arena, Srebrna arena za režiju i nagrada kritike na festivalu u Puli), prikazana u glavnom programu Canneskog festivala i iznimno kontroverzne recepcije u Hrvatskoj, Pad Italije (1981., Velika zlatna arena za film i režiju), prikazan u glavnom programu Međunarodne filmske smotre u Veneciji, i Večernja zvona (1986., Zlatna arena za režiju), prema romanu Vrata od utrobe Mirka Kovača. "Erotsko-metafizičkoj" trilogiji pripadaju Ujed anđela (1984.), Haloa, praznik kurvi (1988., prema romanu Zatvor od oleandrova lišća Veljka Barbierija) i u Češkoj producirana Osveta je moja (Má je pomsta, 1995., prema romanu Crni petak Otakara Chaloupke). Svim je svojim filmovima (su)scenarist.

Place:

Split

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1944 g.

Functions:

Redatelj, scenarist

Title:

Šoulavy, Henrik

Person type:

Osoba

History:

Henrik (Jindrich) Šoulavy (27.12.1878.), liječnik. Rođen u gradu Sušice u Češkoj. Studij medicine završio je u Krakowu, diplomirao je u Pragu 1905. godine. Bio je vojni liječnik Austro-Ugarske Monarhije u Sarajevu odakle je posjećivao Split, Kaštela i Trogir. Godine 1908. zajedno sa roditeljima i dvije sestre doselio u Kaštela. Iznajmio je prostor u kaštelu Rušinić (Rossani), gdje je otvorio ambulantu i ljekarnu te ugošćavao svoje prijatelje i rodbinu iz Češke, Poljske, Austrije... Već tada se iz Kaštela u Europu odašilju razglednice zadovoljnih gostiju. Od 1909. godine živi u vlastitoj kući u Kaštel Lukšiću. Od tadašnjih vlasnika, obitelji konta Lamberta Cambia kupio je kaštel sa perivojem koji je 1590. godine sagradila splitska plemićka obitelj Tartalja (Tartaglia). Nakon izgradnje kaštela uokolo je formiran i park koji je dr. Šoulavy produžio do plaže. Kaštel je još u 19. stoljeću nadograđen na zapadnom dijelu i preuređen u secesijskom stilu. U njemu je Šoulavy otvorio prvi turistički pansion za redovite goste s nazivom „Pansion dr. Šoulavy“. Taj događaj smatramo početkom „organiziranog turizma“ u Kaštelima. U pansionu je u 19 godina djelovanja ostvareno više od 50 000 noćenja.

Place:

Krakov

Person legal status:

fizička osoba

Reminder:

Dolazak Jindricha Šoulavya u Kaštel Lukšić, 1905. godine, začetak je razvoja turizma i ugostiteljstva u Kaštelima.

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1878 g.

Functions:

Liječnik, ugostitelj

Title:

Truhelka, Ante Vjenceslav

Person type:

Osoba

History:

Ante Vjenceslav Truhelka (Zbraslav, Češka, 09.03.1834. - Osijek, 13.06.1877.), pedagog i književnik. Gimnaziju polazio i završio u Pragu (1849. - 1852.). Sljedeće, 1853. godine, dobio učiteljsku svjedodžbu. Bavio se crkvenim pjevanjem, sviranjem orgulja i glasovira. Kako je već ranije učio hrvatski bio je u prilici iskoristiti mogućnost namještenja u Virovitici 1854. godine. Tri godine kasnije premješten je u Valpovo, gdje se upoznao s Marijom, rođ. Schön s kojom se kasnije oženio. Godine 1859. premješten je u trivijalku u Donjem Osijeku. Iste je godine počeo izlaziti i učiteljski list Napredak u kojem je Truhelka često objavljivao, a u Pragu je te godine izdao i knjižicu Pesme za porabu školsku, crkvenu i domaću. Godine 1864. postao ravnajućim učiteljem. Godine 1866. u Zagrebu tiskao 100 pesmah za porabu školsku, crkvenu i domaću, sljedeće, 1867. Praktischer Leitfaden zur Erlernung der croatischserbischen Sprache u Budimpešti, 1868. praktične upute za crtanje pod naslovom Začetkove v kresleni, također u Budimpešti. Godine 1869. sudjelovao u osnivanju Pedagogijsko-književnog zbora, a 1874. u Zagrebu izdao Mali krasnoslov ili sbirku deklamacijah. Osim u Napretku, objavljivao je u Jadranskoj vili, Nevenu i dr.

Place:

Osijek (OSIJEK)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1834-1877 g.

Functions:

Pedagog i književnik

Title:

Horvat, Branko

Person type:

Osoba

History:

Branko Horvat (Petrinja, 24.07.1928. - Krapinske Toplice, 18.12.2003.), ekonomist, političar i pedagog.

Gimnaziju završava u Požegi, gdje je tri godine uređivao gimnazijski zbornik 'Naše znanje'. Od 1941. sudjeluje u ilegalnom radu, a sa 1944. odlazi u partizane i sudjeluje u NOB-u. Studirao je tehniku, ekonomiju i filozofiju na Sveučilištu u Zagrebu, te je 1952. diplomirao, a 1955. doktorirao na Ekonomskom fakultetu. Doktorat stiže 1959. i na Sveučilištu u Manchesteru (Ujedinjeno Kraljevstvo), a specijalizirao je 1964-65. na Sveučilištu Harvard i Institutu za tehnologiju Massachusetts u SAD kao stipendist Fordove zaklade. Radio je kao asistent i znanstveni suradnik Instituta za naftu i Ekonomskog instituta u Zagrebu (1950. - 1955.), a od 1955. radi u Saveznom zavodu za privredno planiranje u Beogradu, u kojem je 1958. osnovao Odjel za ekonomska istraživanja i metodologiju planiranja. Taj odjel 1963. postaje Jugoslavenski institut za ekonomska istraživanja, a 1969. mijenja naziv u Institut ekonomskih nauka. Horvat je bio prvi direktor Instituta, sve do ostavke koju podnosi 1970. godine. Od 1962. radi kao izvanredni profesor Sveučilišta u Beogradu, a od 1975. redoviti je profesor na Fakultetu za vanjsku trgovinu u Zagrebu (od 1982. Ekonomski fakultet).

Predavao je ekonomsku analizu, političku ekonomiju socijalizma, privredno planiranje, ekonomsku teoriju i komparativne ekonomske sustave. Gostovao je na velikom broju sveučilišta diljem svijeta (SAD, Njemačka, Francuska, Češka, Čile, Tanzanija, Kanada, Kina...), te je ujedno održao predavanja i kraće tečajeve na osamdesetak instituta, akademija i sveučilišta u Europi, Sjevernoj i Latinskoj Americi, Africi i Aziji. Autor je tridesetak knjiga i više stotina članaka u domaćim i stranim znanstvenim časopisima i enciklopedijama. Djela su mu prevedena na sedamnaest jezika. Temeljna značajka Horvatovog znanstvenog rada je široko područje zanimanja. Počeo je s ekonomikom industrije nafte koju je analitički razvija s gledišta mikroekonomije i njezina društveno-ekonomskog značaja. Baveći se društvenim privrednim planiranjem sintetizirao je važna svjetska teorijska dostignuća. Dio rezultata tih istraživanja bila je ideja o centralnom investicijskom fondu kao načinu usmjeravanja privrednog razvoja i prijedlozi o financiranju razvoja nerazvijenih područja. Privredna recesija 1961. potaknula je Horvata na preorijentaciju s planskih na sistemska pitanja – analizu mehanizma i funkcioniranja privrednog sustava koja je vodila do uočavanja i utvrđivanja cikličnosti privrednih kretanja. Glavno mu je djelo "Politička ekonomija socijalizma" u kojem je predložio ekonomska, socijalna i politička rješenja. Inačica na engleskom jeziku proglašena je knjigom godine u SAD, a američki ekonomisti nominirali su ga 1983. na temelju te knjige za Nobelovu nagradu. Knjiga "Towards the theory of planned economy" potaknula je američki ekonomski časopis Economic Review da lansira termin "marksizam-horvatizam".

Horvat je prvi primijenio matematičke metode i druga sredstva moderne ekonomske analize u jugoslavenskoj ekonomiji. Bio je voditelj jugoslavenske delegacije na prvom zasjedanju Odbora UN-a za industrijski razvoj (1961.), te je pod njegovim predsjedništvom izrađen prijedlog da se osnuje UNIDO (Organizacija UN-a za industrijski razvoj). Bio je član velikog broja međunarodnih ekonomskih organizacija, udruženja i redakcija ekonomskih časopisa, te osnivač i predsjednik Međunarodnog udruženja za ekonomiku samoupravljanja. Bio je i osnivač i dugogodišnji urednik časopisa Ekonomska analiza, koji je kasnije promijenio naziv u Economic Analysis and Worker's Management. Sudjelovao je na velikom broju znanstvenih skupova u zemlji i inozemstvu. Radio je i kao ekonomski savjetnik predsjednika Saveznog izvršnog vijeća SFRJ, vlada Perua, Bangladeša, Brazila i predsjednika turske vlade.

Politički rad B. H. započinje kao omladinski rukovodilac Ujedinjenog

saveza antifašističke omladine Hrvatske u Požegi i član tamošnjeg odbora Narodne fronte. Na radnim akcijama 1945. - 1946. proveo je devet mjeseci. Na fakultetu postaje član SKOJ-a i KPJ. Na drugoj godini studija biva isključen iz Partije, no uskoro je rehabilitiran i članom ostaje do 1990. godine. Jedan je od osnivača Udruženja za jugoslavensku demokratsku inicijativu 1989., prvog nezavisnog političkog udruženja u SFRJ. Tijekom 1990. član je rukovodstva SKH-SDP i njegove "vlade u sjeni". Nakon što krajem 1990. napušta SDP, ponovno se politički angažira 1992. kao osnivač i predsjednik Socijaldemokratske unije, stranke nastale spajanjem Saveza reformista Hrvatske i Lige socijaldemokrata. Tu je dužnost obnašao do 1995., te ponovo u razdoblju 1998. - 2000. godine. Također je bio član Predsjedništva i Glavnog odbora društva "Josip Broz Tito" iz Zagreba. Znanstvena biografija B. H. objavljena je u desetak međunarodnih biografskih leksikona. Dobitnik je brojnih nagrada i priznanja, od kojih se ističu nagrada za najbolji rad iz statistike koju je dodijelilo Statističko društvo iz Manchestera (1958.); Nagrada 'Mijo Mirković' Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1986.); zbornik u čast B. H. (2000.) i počasna titula profesora emeritusa Sveučilišta u Zagrebu (2003.).

Place:

Beograd

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1928-2003 g.

Functions:

Ekonomist, političar i pedagog

Title:

Rogoz, Zvonimir

Person type:

Osoba

History:

Zvonimir Rogoz (10.10.1887. - 06.02.1988.), hrvatski glumac i kazališni redatelj. Glumiti je počeo u Beču u školi Wiener Theatera V. E. Frühmanna, a nastavio u Zagrebu 1908. kod Gj. Prejca. Nakon prvih nastupa u zagrebačkome HNK-u (1909.), glumio je u putujućoj družini P. Ćirića (1910-14.), HNK-u u Osijeku (1915.) te u Varaždinu (1916-19.). Godine 1919-29. glumio je i režirao u Ljubljani, a uloge Hamleta i Kneza Miškina s kojima je 1927. gostovao u Pragu donijele su mu angažman u tamošnjem Národnom divadlu (1929-49.). Osim glumačkih nastupa, Rogoz je djelovao kao redatelj inozemnih i hrvatskih tekstova te je na češki jezik preveo niz djela hrvatskih dramskih pisaca, a ulogama u 25 filmova (do 1939.) stekao je veliku popularnost. Najpoznatija mu je uloga supruga u filmu Ekstaza (Extase, 1933.) G. Machatýja, a zapažen je bio i u filmovima Život teče dalje (A život jde dál) Karla Junghansa i General Štefánik Jana Svitáka (oba 1935.).

U Zagreb se vratio 1951. te je glumio i režirao u zagrebačkome HNK-u, a potom je prešao u novoosnovano Dramsko kazalište "Gavella", u kojem je ostvario niz uloga u domaćem i inozemnom repertoaru. Glumio je i na Dubrovačkim ljetnim igrama i u Teatru &TD. Jedan je od rijetkih glumaca koji su uspješno nastupali na nekoliko jezika (na hrvatskom, slovenskom, češkom i slovačkom). Ostale značajnije filmske uloge: Koncert (1954.) B. Belana, Slučajni život (1969.) A. Peterlića, Kiklop (1982.) A. Vrdoljaka. Dobitnik je Nagrade "Vladimir Nazor" za životno djelo 1966. godine.

Place:

Zagreb (ZAGREB)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1887-1988 g.

Functions:

Glumac

Title:

Fišer, Luboš

Person type:

Osoba

History:

Luboš Fišer (30.09.1935. - 22.06.1999.), češki skladatelj. Najpoznatiji je po filmskoj glazbi (radio je na desecima filmova i TV produkcija).

Place:

Prag

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Češki

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1935-1999 g.

Functions:

Skladatelj

Title:

Boček, Jaroslav

Person type:

Osoba

History:

Jaroslav Boček (25.05.1932. - 15.03.2003.), češki književnik i scenarist. Nastavljač čapekovske struje, čije su značajke vidljive u nizu njegovih popularnih znanstvenofantastičnih i povijesnih romana i pripovijedaka. Glavna djela: Slučaj doktora Karpete (Případ doktora Karpety, 1982.), Dan za cara i druge ljude (Den pro císaře a jiné lidi, 1984.), Vrijeme prijestolonasljednika (Čas korunního prince, 1987.), Polka za astralnu ženu (Polka pro astrální ženu, 1989.), Zamršena operacija ili Čudnovate priče (Delikátní operace aneb Podivné povídky, 1990.), Momčíc na prijestolju (Mládeneček na trůně, 1995.).

Place:

Prag

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Češki

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1932-2003 g.

Functions:

Književnik, scenarist

Title:

Machek, Antonin

Person type:

Osoba

History:

Antonín Machek (Podlažice, 31.10.1775. - Prag, 18.11.1844.), češki slikar i litograf.

Potjecao je iz skromne obitelji. Zahvaljujući potpori biskupa iz Hradca Králové dobio je mogućnost umjetničkog obrazovanja. Isprva je učio kod dvorskog slikara Václava Zitte, a zatim kod slikara Václava Blume u Pragu. Nakon njihove smrti radio je u radionici dekorativnog slikara Antonína Tuvora, dok je istodobno pohađao nastavu crtanja kod slikara Ludvíka Kohla.

Godine 1796. dobio je nagradu na natječaju umjetničkog društva Society of Patriotic Friends of the Arts u Pragu. Ubrzo nakon toga boravio je u Beču, gdje je kratko studirao na Akademiji likovnih umjetnosti. Poslije se vratio u Češku te radio kao portretist u Hradec Králové, a zatim je putovao po Austriji (osobito u Linz i Steyr) slikajući portrete. Oko 1813. - 1814. trajno se nastanio u Pragu, gdje je nastavio djelovati kao portretist i postao važna osoba u krugovima češkog narodnog preporoda. Portretirao je brojne predstavnike tadašnje češke inteligencije i građanstva.

Kasnije se intenzivno bavio litografijom. Posebno je značajan njegov rad na ilustriranom ciklusu Dějiny české v obrazích („Povijest Češke u slikama“), koji je imao veliku ulogu u popularizaciji nacionalne povijesti. Machek se ubraja među značajne portretiste bidermajerskog razdoblja u Češkoj, a njegova djela čuvaju se u brojnim zbirkama i muzejima, osobito u Pragu.

Place:

Prag

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Češki

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1775-1844 g.

Functions:

Slikar i tiskar

Title:

Macourek, Miloš

Person type:

Osoba

History:

Miloš Macourek (02.12.1926. - 30.09.2002.), češki književnik i scenarist. Autor raznovrsna i bogata opus u znaku igre, humora i bajkovite hiperbolizacije. U žanrovskom sustavu prednost davao umjetničkoj bajci, fantastičnoj priči i burlesci. Pisao filmske i televizijske scenarije, bio redatelj animiranih filmova, autor popularnih književnih djela za djecu i mladež. Značajnija djela: zbirke pjesama Da čovjek ne povjeruje svojim očima (Člověk aby nevěřil svým očím, 1958.), Obiteljski album (Roddiné album, 1986.); zbirke pripovijedaka Stvorenjopis (Živočichopis, 1962.), Mach i Šebestová (Mach a Šebestová, 1982.; za djecu).

Place:

Prag

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Češki

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1926-2002 g.

Functions:

Scenarist, književnik

Title:

Burian, Vlasta

Person type:

Osoba

History:

Vlasta Burian (09.04.1891. - 31.01.1962.), češki komičar. U vlastitom kazalištu u Pragu, osnovanom 1930., prikazivao komedije (J. Hašek, Dobri vojak Švejk) i estradni repertoar. Uživao je veliku popularnost. Nastupao i na filmu: Feldmaršal (C. a k. polní maršálek K. Lamača, 1930.), Revizor (Revisor M. Friča, 1933.), Bio jednom jedan kralj (Byl jednom jeden král B. Zemana, 1954.) i dr.

Place:

Prag

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Češki

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1891-1962 g.

Title:

Zafranović, Andrija

Person type:

Osoba

History:

Andrija Zafranović (15.08.1947. - 09.03.2021.), filmski montažer. Filmsku i TV montažu diplomirao je i magistrirao na FAMU (Filmová a televizní fakulta Akademie múzických umění) u Pragu, 1975. godine. Bio je redovni profesor i voditelj katedre na Akademiji umetnosti u Beogradu. Zadnjih godina bio je profesor na postdiplomskim i doktorskim studijima na FAMU u Pragu.

Kao montažer potpisao je više od 150 igranih filmova u svim zemljama bivše Jugoslavije, Francuskoj, Njemačkoj i Češkoj. Dobitnik je tri Zlatne arene za montažu na Pulsom filmskom festivalu (za filmove Kraljevski voz, Balkanski špijun i Večernja zvona), nagrade za najbolju montažu Filmskog festivala u Sopotu, nagrade Fipresci, nagrade na South East Film Festivalu u Parizu i nagrade za životno djelo Cinematic Film Festivala, a njemački filmski časopis 'Kino film schnitt' proglasio ga je najboljim europskim filmskim montažerom 2019. godine. Osim već spomenutih naslova koji su mu donijeli Zlatne arene, u njegovom bogatom opusu nalaze se regijski filmski klasici poput Otac na službenom putu te Arizona Dream Emira Kusturice, Haloa - Praznik kurvi Lordana Zafranovića, Kraljevski voz te Jaguarov skok Aleksandra Đorđevića, Oktoberfest Dragana Kresoja i mnogih drugih.

Place:

Prag

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1947-2021 g.

Functions:

Filmski montažer

Title:

Deitch, Gene

Person type:

Osoba

History:

Gene Deitch (08.08.1924. - 16.04.2020.), američki crtač, animator i filmski redatelj. Radio je u studijima kao što su UPA i Terrytoons, a od 1960-ih živio je u Pragu. Isprva rukovodi proizvodnjom novih epizoda iz serijâ Tom i Jerry i Popaj koje Metro-Goldwyn-Mayer realizira u praškim studijima. Zatim stvara animirani film Munro (1960., nagrada Oscar) prema crtežima J. Feiffera, te pokreće serije Nudnik (1964.) i Koumal (1969.). Autor raznolikoga opusa, o čemu svjedoče još Divovi (Obri, 1969.), Leopold (1970.), Rozina šetnja (Rosie's Walk, 1970.) i dr.

Place:

Prag

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Engleski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1924-2020 g.

Functions:

Redatelj, animator

Title:

Menzel, Jiri

Person type:

Osoba

History:

Jiri Menzel (23.02.1938. – 05.09.2020.), češki filmski redatelj, scenarist, glumac i književnik. Diplomirao je 1962. režiju u Pragu. Na filmu je profesionalno debitirao 1965. epizodama u dva omnibusa, a izniman uspjeh (i nagradu Oscar) postigao je prvim cjelovečernjim igranim filmom, ekranizacijom romana B. Hrabala Strogo kontrolirani vlakovi (Ostře sledované vlaky, 1966.). Jedan od protagonista naglog uspona čehoslovačkog filma, dobio je Grand prix na festivalu u Karlovym Varyma za film Hirovito ljeto (Rozmarné léto, 1968.). Posebno mu se ističu filmovi Vikendica u šumi (Na samotě u lesa, 1975.), Veličanstveni momci s kamerom (Báječní miži s klikou, 1978.) – evokacija života i djelovanja prvih čeških filmaša i vlasnika kina, potom Striženo-košeno (Postřížiny, 1981.) i Svečanosti visibaba (Slavnosti sněženek, 1983.), oba prema Hrabalovim djelima, te Selo moje malo (Vesničko má středisková, 1985., nominacija za Oscara). Neprekidno djelovao i u kazalištu, kao komediograf i redatelj (i u Hrvatskoj); nastupao i kao glumac, npr. u Hrvatskoj u filmu Potonulo groblje (2002.) Mladena Jurana.

Place:

Prag

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Češki

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1938-2020 g.

Functions:

Redatelj, glumac

Title:

Sigmund, Oskar

Person type:

Osoba

History:

Oskar Sigmund (13.08.1919. - 19.04.2008.), njemački skladatelj. Rođen u Češkoj u Karlovym Varyma, iako je vrijeme provodio u Bavarskoj. Školovanje ga odvodi u Prag, a nakon Drugog svjetskog rata trajno se nastanio u Regensburgu. Oskar Sigmund je bio muzikolog i glazbeni pedagog Visoke škole za katoličku sakralnu glazbu od 1945. godine. Preslikama skladateljski autografa pridodani su koncertni programi i tiskovni odjeci Sigmundovih boravaka u Hrvatskoj, a posebno su dragocjena svjedočanstva o njegovu glazbenom i literarnom sudjelovanju sa hrvatskim autorima (Dugan, Vidaković, Cesarić). Sigmund Oskar se bavio luteranskom glazbenom tradicijom, a prguljašima, pijanistima, komornim glazbenicima i solo – pjevačima ostavlja respektabilan opus koji vrijedi izvoditi.

Place:

Prag

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Njemački

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1919-2008 g.

Functions:

Skladatelj.

Title:

Mohorovičić, Andrija

Person type:

Osoba

History:

Andrija Mohorovičić (Volosko, 27.01.1857. – Zagreb, 18.12.1936.), geofizičar. Naš prvi znanstveni meteorolog, klimatolog i seizmolog, utemeljitelj hrvatske geofizike. Gimnaziju završio u Rijeci, studij matematike i fizike u Pragu (1879.). Radio kao srednjoškolski profesor u Bakru, Osijeku i Zagrebu. Od 1892. do 1921. upravitelj Meteorološkog opservatorija na Griču (Zagreb) u kojem je, između ostalog, proveo reorganizaciju mreže meteoroloških stanica u Hrvatskoj i stavio ih (1901.) pod nadzor i upravu Meteorološkog opservatorija. Za doktora filozofije promoviran 1893, od potonje godine pa do 1918. predavao geofiziku i astronomiju na Zagrebačkom sveučilištu. Godine 1898. postao redovni član JAZU.

U svojim prvim znanstvenim radovima analizirao motrenje oblaka i tom prilikom sam konstruirao nefoskop - instrument za mjerenje njihova smjera i brzine gibanja. Istraživao je markantne meteorološke pojave (tornado kod Novske 1892. i "vijar" kod Čazme 1898), klimu grada Zagreba te umanjivanje temperature proporcionalno s visinom.

Na prijelazu stoljeća bavio se isključivo seizmologijom. Nakon što je zagrebački opservatorij opremio seizmološkim instrumentima, prvi je utvrdio (1909.), na temelju registracija Pokupskog potresa (08.10.1909.), postojanje Zemljine kore, odredio njezinu debljinu te otkrio plohu diskontinuiteta koja je po njemu nazvana Mohorovičićev diskontinuitet ili Moho. U seizmologiju uveo jednoznačan postupak lociranja žarišta bliskih potresa (Mohorovičićeve epicentrale) koji se zadržao do pojave elektroničkih računala. Njegov analitički izraz za brzinu vala potresa kroz koru (Mohorovičićev zakon) primjenjuje se i danas. Prvi u nas, već 1911., analitički razmatrao djelovanje potresa na zgrade i elemente zgrada i izvodio osnovna načela načina protupotresne gradnje.

U njegovu je čast projekt bušenja Zemljine kore (1959.) kojim bi se probio Mohorovičićev diskontinuitet i doprlo do plašta nazvan MOHOLE (MO - prema Mohorovičiću, HOLE - prema engl. riječi za šupljinu). Glavna skupština Međunarodnog astronomskeg udruženja obilježila je jedan krater, promjera 77 km na tamnoj strani mjeseca, njegovim imenom.

Place:

Zagreb (ZAGREB)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1857-1936 g.

Functions:

Geofizičar, meteorolog, klimatolog i seizmolog.

Title:

Sarkotić, Stjepan

Person type:

Osoba

History:

Stjepan Sarkotić (Sinac kod Otočca, 04.10.1858. - Beč, 16.10.1939.), general.

Vojni kolegij pohađao u St. Pölten (Donja Austrija), a vojnu akademiju u Wiener-Neustadtu. Kao poručnik sudjeluje u operacijama u Bosni i Hercegovini (1879.-1882.), te u vojnoj ekspediciji u Krivošijama u Crnoj Gori u gušenju Hercegovačko-bokeljskog ustanka (1882.). Školovanje je upotpunio u Ratnoj školi u Beču (1882.-1884.). Od 1885. do 1895. djeluje u brigadnom i divizijskom generalstožeru u Mostaru i Beču. U Osijeku je od 1895. do 1898. zapovjednik Glavnog stožera osječke 7. pješačke divizije. Godine 1899./1900. službuje u Pragu u pješačkoj pukovnji. U prosincu 1900. imenovan zapovjednikom Glavnog stožera Zapovjedništva ratne luke Pula. Nakon Pule službuje na području Austrije kao zapovjednik glavnih stožera brigade odnosno divizije. Godine 1907. unaprijeđen je u general-bojnika, a 1909. podijeljeno mu je plemstvo. Godine 1911. postaje podmaršal.

Od 1912. do 1914. djeluje u Zagrebu kao zapovjednik VI. zagrebačkog okruga hrvatsko-slavonskog domobranstva. U napadu na Srbiju 1914. zapovjedao je 42. domobranskom pješakom divizijom. Od 28.11. do 26.12.1914. guverner je Srbije sa sjedištem u Šapcu. Dana 22.12.1914. imenovan je zapovijedajućim generalom Bosne, Hercegovine i Dalmacije i Zemaljskim upraviteljem Bosne i Hercegovine. Godine 1915. unaprijeđen je u generala pješaštva.

U siječnju 1916. rukovodio je napadom kojim je osvojen Lovćen i zauzeta Crna Gora. Ta mu je pobjeda početkom 1917. godine donijela ugarski barunat i predikat "von Lovćen", te je unaprijeđen je u general-pukovnika. Nakon propasti Austro-Ugarske, te kratkog vremena provedena u konfinaciji u Zagrebu, otputovao je u Beč, gdje je na čelu hrvatskih emigranata, pristaša Starčevićeve politike, koji su već 1919. uspostavili vezu s političarima Hrvatske stranke prava i formirali hrvatski emigrantski revolucionarni komitet. U austrijskom tisku Sarkotić se u razdoblju 1919-1929. bavio aktualnim političkim pitanjima.

Place:

Beč (Austrija)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1858-1939 g.

Title:

Župić, Stanislav

Person type:

Osoba

History:

Stanislav Župić (Bregi kraj Koprivnice, 1897. - Zagreb, 16.04.1973.), psihijatar.

Medicinu studirao u Innsbrucku, Beču i Pragu. Osim psihijatrije, specijalizirao i oftalmologiju s kojom se bavio od 1924. do 1932. U psihijatrijskoj bolnici Vrapče radio od 1932. do umirovljenja 1962. Sređujući muzejski materijal i aktivno participirajući na stručnim sastancima, u bolnici u Vrapču ostao je aktivan sve do smrti. Od 1940. do 10. travnja 1941., kada je ravnateljem imenovan dr. Vladimir Franković, bio je vršitelj dužnosti ravnatelja Bolnice. Bavio se i forenzičkom psihijatrijom, a pisao je i patografije hrvatskih književnika umrlih u bolnici, te literarne kritike.

Place:

Zagreb (ZAGREB)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1897-1973 g.

Functions:

Psihijatar.

Title:

Krklec, Gustav

Person type:

Osoba

History:

Gustav Krklec (23.06.1899. - 30.10.1977.), hrvatski književnik. Započeo je studij poljoprivrede u Beču 1918., nakon jednoga semestra vratio se u Zagreb, priključio se književnom krugu mladih ekspresionista te s A. B. Šimićem i N. Milićevićem pokrenuo časopis Juriš (1919.). Kaneći studirati režiju, u Pragu je 1921. asistirao kod K. Čapeka, ali je ubrzo otišao u Beograd, gdje je ostao sve do rata. Nakon rata vratio se u Zagreb, bio urednik u nakladničkim kućama i časopisima, a zatim djelovao kao profesionalni pisac. Bio je predsjednik Matice hrvatske, predsjednik Društva književnika Hrvatske i Saveza književnika Jugoslavije. Od 1951. bio je redoviti član JAZU. Dobitnik je Nagrade "Vladimir Nazor" za životno djelo 1968. godine. Pisati je započeo 1915. objavivši u Koprivama kajkavsku humoresku. Prvu pjesmu (Put kroz noć) objavio je 1918. u Književnome jugu. Okušao se i u drami (dramska rapsodija Grobnica, 1919.) i prozi (Beskućnici: roman izgubljenog naraštaja, 1921.), pisao članke, polemizirao, a objavljivao je i prepjeve lirike s njemačkoga, ruskoga, mađarskoga, engleskoga, slovenskog i slovačkog jezika.

Place:

Zagreb (ZAGREB)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1899-1977 g.

Functions:

Književnik

Title:

Ziegler, Zdenek

Person type:

Osoba

History:

Zdenek Ziegler (27.10.1932. - 18.04.2023.), češki grafički dizajner. Ziegler je dizajnirao 200 filmskih postera između 1963. i 1989. godine.

Place:

Prag

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Češki

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1932-2023 g.

Functions:

Grafički dizajner